

MONITORING PLÍSNÍ VE VZDUCHU A NA POVRŠÍCH

Aplikace postupů dle AHEM 4/2021 v laboratoři a mimo laboratoř

Jana Vrkoslavová, Jitka Novotná

NRL pro mikrobiologii PBU, doplňků stravy a prostředí

SZÚ, 10. října 2023

Obsah prezentace

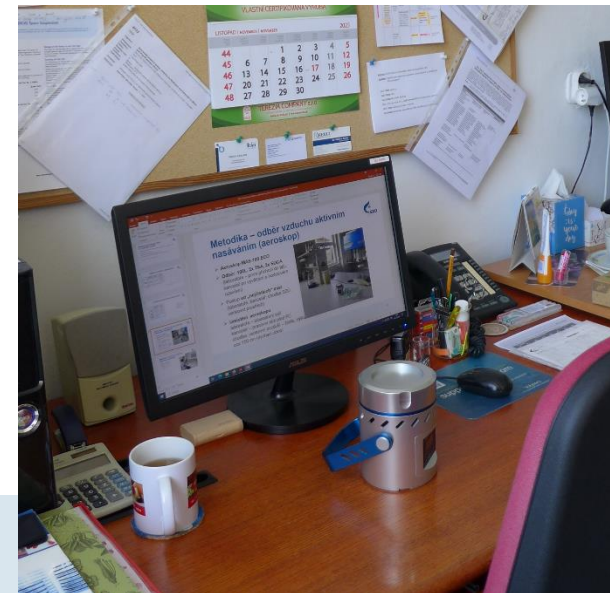
- Monitoring prostředí v NRL / CLČ (akr.lab.) a okolí
- Metodika a hodnocení
- Výsledky monitoringu
- Závěr

Monitoring prostředí v NRL / CLČ (akr.lab.) a okolí

- V NRL / CLČ (akr.lab.) a okolí probíhá pravidelně
- Kontrola vzduchu a povrchů
- Aktivní nasávání (aeroskop), sedimentační metoda a stěry z plochy 10 x 10 cm
- Laboratoře, kancelář, chodba SZÚ a venkovní prostředí

Metodika - přehled

	Aktivní nasávání (Aeroskop)	Sedimentační metoda (Spady)	Stěry
Odběrová místa	Laboratoře, kancelář, chodba SZÚ, venkovní prostředí	Laboratoře	Laboratoře, kancelář, chodba SZÚ
Metoda	Kvantitativní (KTJ/objem vzduchu)	Kvalitativní (4 hodiny, PM 80 mm)	Kvantitativní (plocha 10 x 10 cm)
Volba místa	Na základě analýzy rizika		
Kultivace	CPM (bakterie): PCA, TSA nebo KA, aerobní kultivace, $(30 \pm 1) ^\circ\text{C}$, 48-72 hod Počet kvasinky a plísně: SDCA nebo SDA, aerobní kultivace, $(25 \pm 1) ^\circ\text{C}$, 5-7 dnů		

PCA (GTK) – Plate Count Agar, TSA – Trypton sojový agar, KA – Krevní agar;

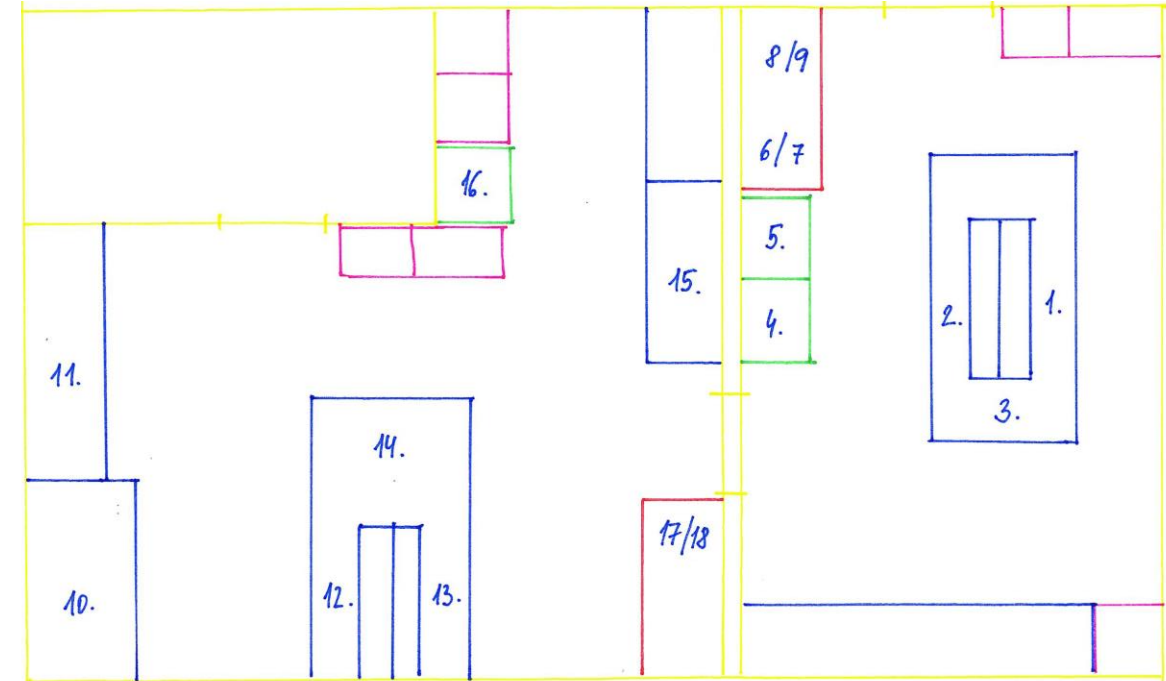
SDCA – Sabouradův dextrózový agar s chloramfenikolem, SDA – Sabouradův dextrózový agar

Odběrová místa v laboratořích

Analýza rizika: kritická místa = laboratorní stoly, kde jsou zpracovávány vzorky

	Aeroskop (100 LITRŮ)	Spady (4 HODINY)	Stěry (10 x 10 CM)
Laboratoř 94 a 95	2xTSA 2x SDCA (A94, A95)	3x TSA 3x SDCA (S94, S95)	4x TSA 4x SDCA (P94, P95, PK94, PK95)

Pracovní plochy (labor. stoly - místa 1-3, 12-14)

Termostaty (inkubátory)

Lednice

Skříně

Odběrová místa mimo laboratoře

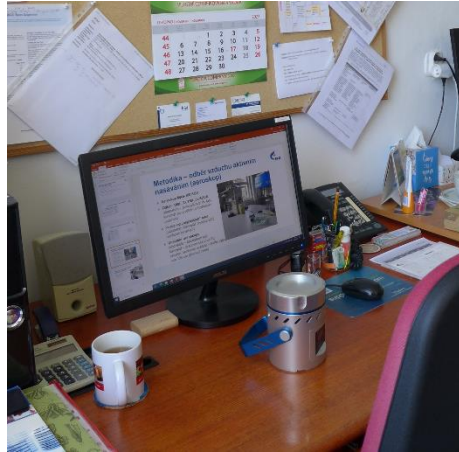
Analýza rizika:

Kancelář = dýchací zóna před monitorem počítače, „jídelní koutek“

Chodba SZÚ = dýchací zóna ve výšce 150 cm

Venkovní prostředí = dýchací zóna ve výšce 150 cm

	Aeroskop (100 LITRŮ)	Stěry (10 x 10 CM)
Kancelář (96)	2xTSA 2x SDCA (A96)	2x TSA 2x SDCA (PO)
Chodba SZÚ (C)	2xTSA 2x SDCA (AC)	1x TSA 1x SDCA (PC)
Venkovní prostředí (E)	2xTSA 2x SDCA (AE)	-

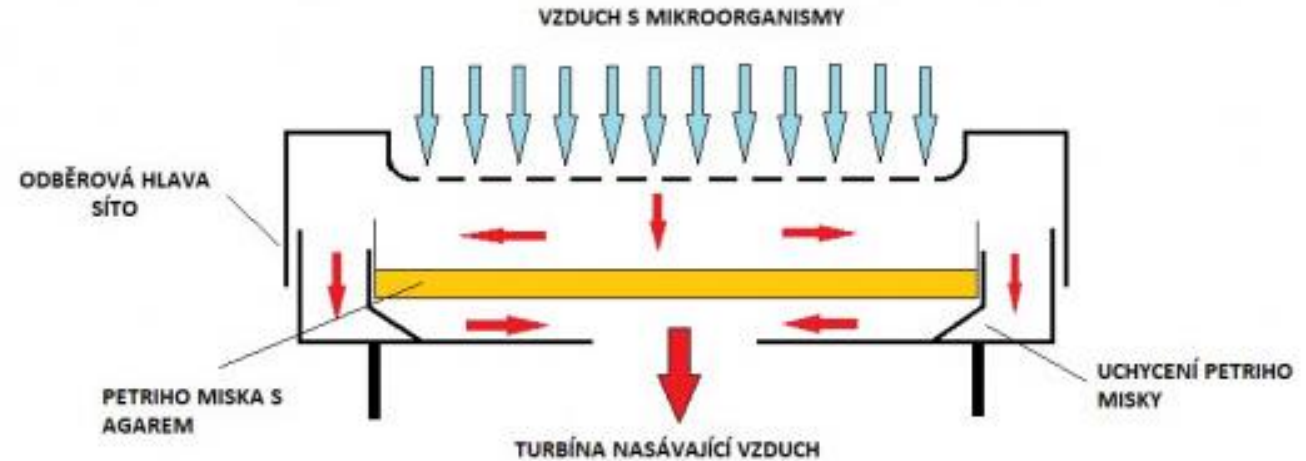

Metodika – odběr vzduchu aktivním nasáváním (aeroskop)

➤ Aeroskop MAS-100 ECO

- nasává známý objem vzduchu, který proudí na PM s agarem ⇒ hodnota **KTJ/m³** (většina oficiálních pokynů)
- nevýhody aeroskopu

<https://www.vovcr.cz/odz/tech/298/page03.html>

➤ Odběr: 100L, 2x TSA, 2x SDCA

- vyvětrání místnosti (20 minut), 60 minut vyčkat, vzorkovat
- postup od nejméně znečištěného místa
- mezi odběry otíráme hlavu dezinfekcí
- mezi duplicitními odběry odstup 10-30 minut

Metodika – kontrola vzduchu sedimentační metodou

➤ Spadové misky

- neznáme objem vzduchu, ale dobu, po kterou částice sedimentují ⇒ nejde o metodu kvantitativní
- lze vypočítat tzv. IMA index **KTJ/dm²/h** (Index of Microbial Air contamination)
- výhody sedimentační techniky

➤ Odběr a umístění PM

- 4 hodiny (lab. prostory)
- na laboratorních stolech „za provozu“

Hodnocení - vzduch

	Pobytové místnosti	Prostory vyžadující zvýšené nároky	
Předpis	Vyhláška č. 6/2003 Sb.	SÚKL – VYR 32*	IMA index**
Metodika	Vizuální hodnocení místa ev. Aeroskop (KTJ/m ³)	a) Aeroskop (KTJ/m ³) nebo b) Sedimentace (KTJ/hod)	Sedimentace (KTJ/dm ² /hod) ⇒ kvalita vzduchu
Limit	„Nepřípustný je viditelný nárůst plísní na zdech a povrchu pobytových místností“. Limit: 500	a) 100 (třída C) 200 (třída D) b) 12,5 (třída C) 25 (třída D)	0-9 ⇒ velmi dobrá 10-39 ⇒ dobrá 40-84 ⇒ přiměřená 85 -124 ⇒ špatná ≥ 125 ⇒ velmi špatná

* hodnoty převzaty z European Good Manufacturing Practices (EU GMP): Guide to Manufacture of Sterile Medicinal Products

třídy C a D – prostory pro méně kritické činnosti při výrobě sterilních léčivých přípravků

** hodnoty převzaty z publikace Pasquerella et al. (2000): The index of microbial air contamination. Journal of Hospital Infection, 46, 241-256

ZÁVAZNÁ LEGISLATIVA STANOVUJÍCÍ LIMITY PRO BYTY A LABORATOŘE DOSUD NEEXISTUJE.

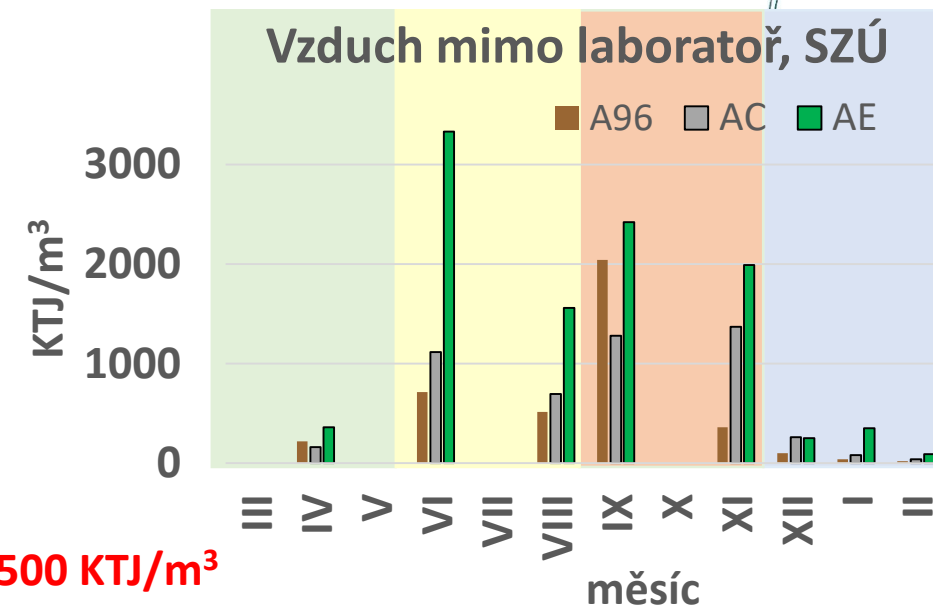
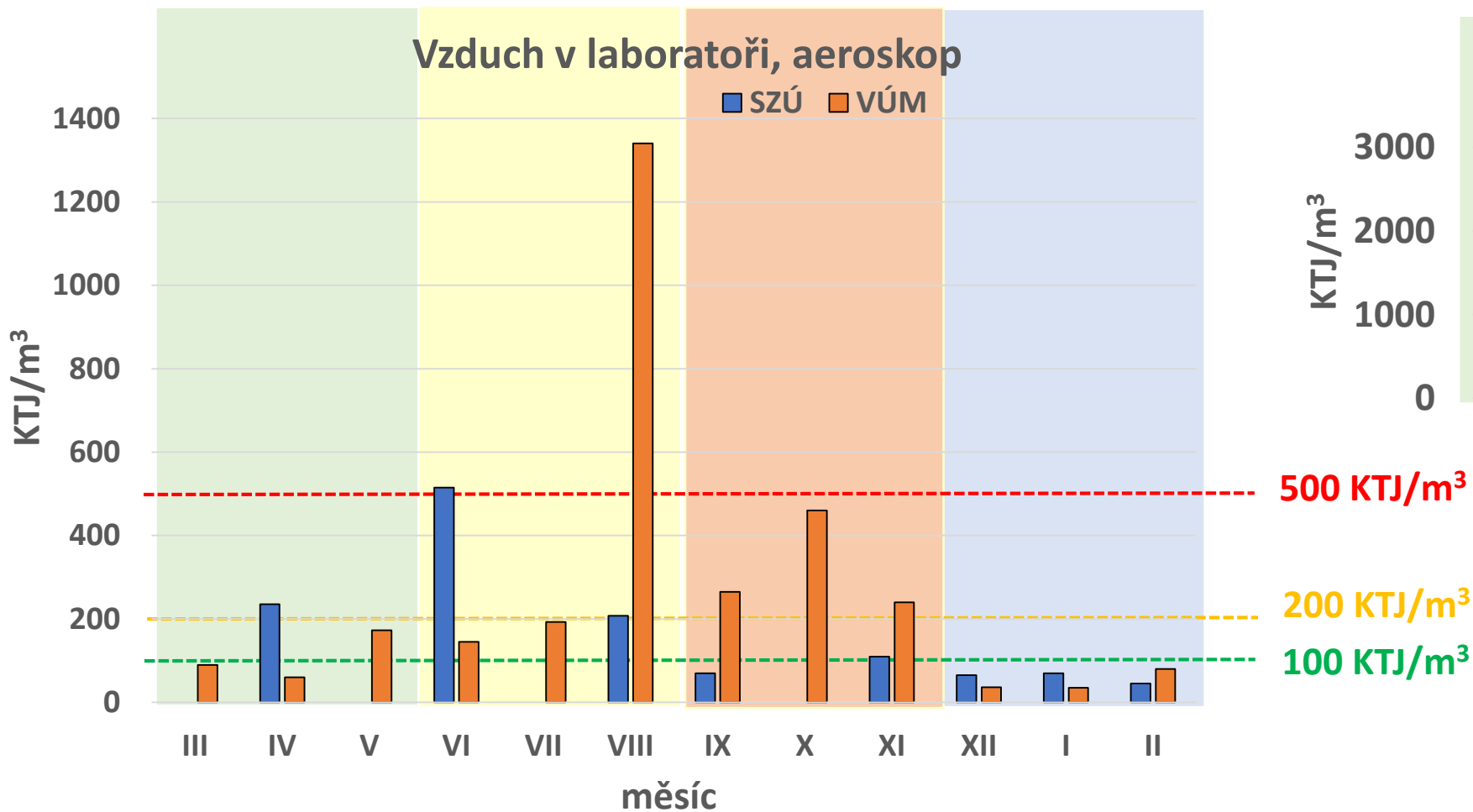
Výsledky – tabulka (koncentrace plísni)

Měsíc	LAB SZÚ		LAB VÚM	
	Spady (KTJ/100 cm ² /hod)	Aeroskop (KTJ/m ³)	Spady (KTJ/100 cm ² /hod)	Aeroskop (KTJ/m ³)
VI	13	515*	-	-
VII	-	-	-	-
VIII	5	208*	-	-
IX	-	-	22	265
X	-	-	21	460
XI	6	110	10	240
XII	2	65	16	36
I	16	70	8	35
II	20	45	4	80
III	-	-	8	90
IV	6	235*	16	60
V	-	-	18	173

* ... následná sanitace laboratoře

Výsledky – graf (koncentrace plísni)

A96 ... kancelář
 AC ... chodba SZÚ
 AE ... venkovní prostředí
 VÚM ... Výzkumný ústav mlékařenský

Metodika – kontrola povrchů pomocí stěrů

- **V laboratořích, v kanceláři a na chodbě SZÚ**
- **Odběry**
  - pomocí navlhčených stěrových tamponů
  - plocha 10 x 10 cm
  - „před zahájením práce“
  - Jiné způsoby: stěry pomocí houbiček, plachetek nebo otiskové misky (RODAC plates)

Hodnocení - povrchy

	Pobytové místnosti	Prostory vyžadující zvýšené nároky	
Předpis	Vyhláška č. 6/2003 Sb.	SÚKL – VYR 32 a 36*	
Metodika	Vizuální hodnocení místa	Kontaktní miska průměr 55 mm	Přepočítání na plochu stěru 100 cm ²
Limit	<i>„Nepřípustný je viditelný nárůst plísní na zdech a povrchu pobytových místností“.</i>	25 (třída C) 50 (třída D)	105 (třída C) 210 (třída D)

* hodnoty převzaty z European Good Manufacturing Practices (EU GMP): Guide to Manufacture of Sterile Medicinal Products, třídy C a D – prostory pro méně kritické činnosti při výrobě sterilních léčivých přípravků

Výsledky – tabulka (stěry z povrchů)

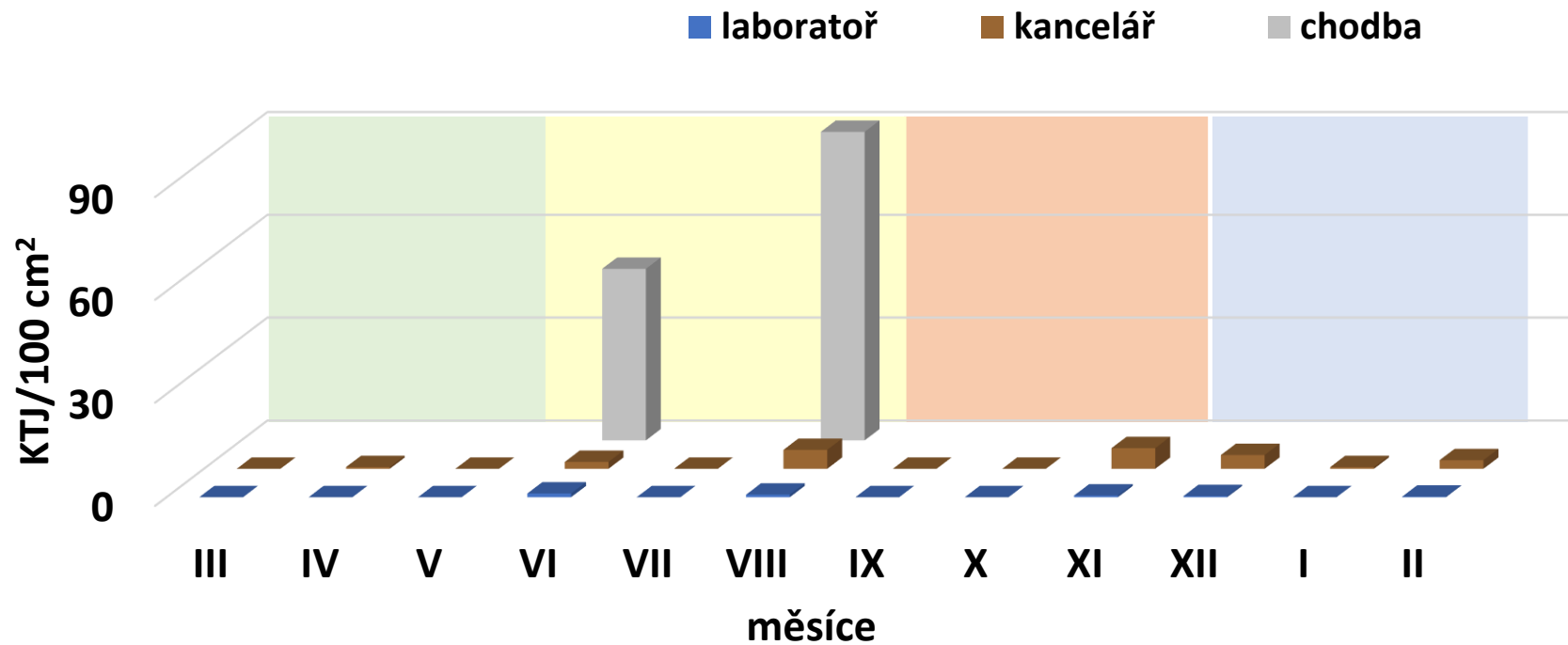
Měsíc	LAB SZÚ	KANCELÁŘ	CHODBA SZÚ
	KTJ/100 cm ²		
VI	1	2	50*
VII	-	-	-
VIII	1	6	93*
IX	-	-	-
X	-	*	-
XI	1	6	-
XII	nd	4	-
I	nd	1	-
II	nd	3	-
III	-	-	-
IV	nd	1	-
V	-	-	-

* Hodnoty z roku 2023, vodorovný povrch lednice, která je mimo provoz

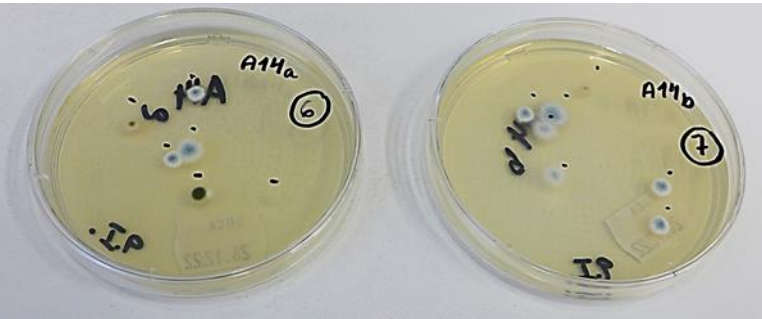

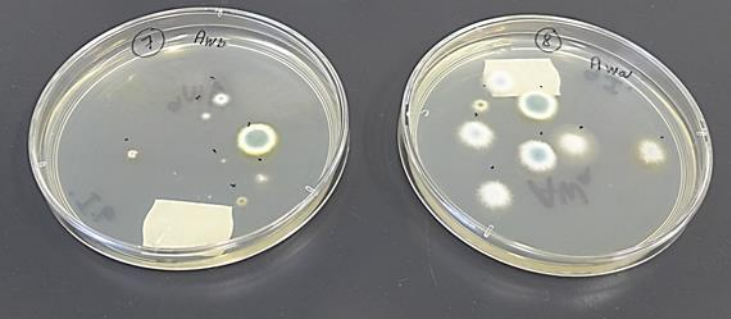
Výsledky – graf (stěry povrchů)

Monitoring prostředí - stěry

Výsledky – fotodokumentace PM

Říjen/listopad			
Leden			
	Laboratoř	Kancelář	Chodba SZÚ

Závěr

- Monitoring prostředí v NRL / CLČ (akr.lab.) potvrdil vyhovující kvalitu ovzduší v laboratořích (mimo červen, následně byla v laboratořích provedena sanitace).
- Aktivní i pasivní metoda monitoringu vzduchu mají dostatečnou vypovídající hodnotu.
- V kritickém období (pozdní jaro, léto, podzim) je vhodné srovnávat s měřením provedeným ve venkovním prostředí.

Poděkování

RNDr. Kateřina Klánová, CSc.

za cenné rady v oblasti mikrobiologického hodnocení vnitřního prostředí

Bc. Šárka Sonakiya, pí. Jitka Pova a pí. Hana Šmuhařová

za aktivní účast v monitoringu laboratoře a pravidelné i mimořádné sanitaci laboratoře

Děkujeme za pozornost!

jana.vrkoslavova@szu.cz

jitka.novotna@szu.cz